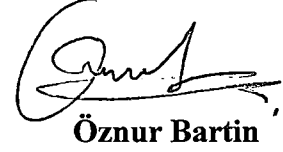




TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.


Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

11 Mart 2025 tarihinde, saat 21:03'te Irak'ın Erbil kentine bağlı Mergasur ilçesinde, Yüksekova (Hakkâri) ilçesine yaklaşık 9 km mesafede 4.8 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiştir. Deprem, özellikle Hakkâri'nin Yüksekova ilçesinde hissedilmiş olup, Yeşiltaş (Ştazin) köyünde ilk incelemelere göre yaklaşık 20 evde duvar çatlakları olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, Yüksekova-Dağlıca karayolunun bazı noktalarında dağdan kopan kaya parçalarının yola düştüğü belirtilmiştir.

Bölgenin aktif tektonik yapısı dikkate alındığında, Yüksekova-Şemdinli Fay Zonu'nun deprem üretme potansiyelinin yüksek olduğu ve uzun süredir büyük bir deprem üretmediği bilinmektedir. Uzmanlar, bölgede sismik boşluk bulunduğunu ve ilerleyen yıllarda daha büyük depremlerin meydana gelme olasılığının yüksek olduğunu belirtmektedirler. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Mühendislik Fakültesi tarafından yürütülen araştırmalar kapsamında, fay hattında kazı çalışmaları gerçekleştirilmiş ve eski deprem izlerine yönelik örnekler alınarak TÜBİTAK'a gönderilmiştir. Bu araştırmaların sonuçları, bölgedeki sismik riskin boyutlarını ortaya koyacaktır.

Yüksekova, jeolojik yapısı gereği büyük bir kısmı bataklık ve gevşek zemin üzerine kurulmuş bir yerleşim alanıdır. Uzmanlar, bu durumun olası depremler sırasında zeminde sıvılaşmaya yol açabileceğini ve binaların stabilitesini ciddi ölçüde tehdit ettiğini belirtmektedir. Buna rağmen, ilçede mevcut yapı stokunun önemli bir bölümü, deprem yönetmeliklerine uygun olmayan eski yapılardan oluşmaktadır. Yapıların büyük bir kısmı doğrudan fay hattının üzerinde veya hemen gerisinde inşa edilmiş olup, bu durum risk seviyesini daha da artırmaktadır.

Türkiye'de afet risklerinin azaltılmasına yönelik hukuki çerçeve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun, Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun (6306 Sayılı Kanun) ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın (AFAD) ilgili mevzuatları çerçevesinde belirlenmiştir. Ayrıca, Binaların Deprem Yönetmeliği kapsamında, özellikle aktif fay hatlarının geçtiği bölgelerde yapı güvenliği açısından mikro bölgeleme çalışmaları yapılması, bina dayanıklılığının karot testleri ile ölçülmesi ve güçlendirme çalışmalarının ivedilikle gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Bölgede olası büyük depremlerin yaratacağı riskleri azaltmak ve can güvenliğini sağlamak için çeşitli önlemler alınmalıdır. Öncelikli olarak, Yüksekova'nın zemin yapısı detaylı bir şekilde incelenmeli, riskli bölgeler belirlenmeli ve yapılaşma bu doğrultuda düzenlenmelidir. Özellikle gevşek zeminli alanlarda inşa edilen yapıların dayanıklılığı artırılmalı, kentsel dönüşüm süreci hızlandırılarak eski ve dayanıksız binalar yenilenmelidir.

Deprem yönetmeliğine uygun olmayan binaların belirlenmesi ve güçlendirme çalışmalarının ivedilikle başlatılması gerekmektedir. Bu kapsamda, yapıların karot testleri alınarak depreme dayanıklılık analizleri yapılmalı, gerekli görülen binalar için güçlendirme projeleri hayata geçirilmelidir. Yeni inşa edilecek binalarda ise zemin etüdü zorunlu hale getirilmeli ve yapı ruhsatları ancak bilimsel veriler doğrultusunda verilmelidir.

Yüksekova'nın deprem riski yüksek bir bölge olması nedeniyle afet acil müdahale planları güncellenmeli ve uygulamaya konulmalıdır. AFAD ve yerel yönetimler iş birliği içinde, bölge halkını depreme karşı bilinçlendirecek eğitim programları düzenlemeli, acil durum toplanma alanları belirlenmeli ve bu alanların altyapısı güçlendirilmelidir. Olası bir büyük deprem sırasında iletişim ve ulaşım ağlarının kesintiye uğramaması için alternatif yollar ve iletişim sistemleri oluşturulmalıdır.

Ayrıca, Yüksekova'daki devlet kurumları, okullar ve hastaneler gibi kritik kamu binalarının deprem dayanıklılığı test edilmeli ve güçlendirme çalışmaları hızlandırılmalıdır. Deprem sonrasında hızlı müdahale edebilmek adına, bölgede arama-kurtarma ekiplerinin kapasitesi artırılmalı, yeterli ekipman ve lojistik destek sağlanmalıdır.

Bu çerçevede;

- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın, Yüksekova'da zemin yapısı ve mevcut yapı stokunun depreme dayanıklılığına ilişkin detaylı bir çalışma yapması, afet riski yüksek bölgelerde kentsel dönüşüm süreçlerini hızlandırması gerekmektedir.
- İçişleri Bakanlığı ve AFAD'ın, bölgede acil durum müdahale planlarını gözden geçirerek, olası bir büyük deprem öncesinde gerekli hazırlıkları yapması, yerel yönetimlerin afet müdahale kapasitesini artırması ve risk azaltma stratejilerini hayata geçirmesi gerekmektedir.

Bu nedenlerle, Hakkâri ve çevresindeki deprem riskine karşı alınacak tedbirlerin belirlenmesi ve bölgenin afetlere karşı dayanıklılığının artırılması amacıyla, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı ivedilikle harekete geçmelidir.

Bu bağlamda;

1. Yüksekova ve çevresinde meydana gelebilecek büyük çaplı depremlere karşı mevcut acil durum müdahale planları güncellenmiş midir?
2. AFAD'ın Yüksekova'daki afet hazırlık kapasitesi yeterli midir? Depreme karşı müdahale kapasitesini artırmaya yönelik yeni bir planlama yapılmakta mıdır?
3. Deprem sonrasında bölgedeki köylerde hasar tespit çalışmaları başlatılmış mıdır? Bakanlığınız, depremzedelerin mağduriyetini gidermek için hangi adımları atacaktır?
4. Yüksekova'da olası bir büyük deprem durumunda ulaşım ağlarının kapanmasını önlemek için alternatif yollar oluşturulması planlanmakta mıdır?
5. İçişleri Bakanlığı, Hakkâri ve Yüksekova'daki yerel yönetimlerin afet risk yönetimi konusunda kapasitesini artırmak için herhangi bir destek sağlayacak mıdır?
6. Yüksekova'da deprem sonrası halkın güvenli toplanma alanları yeterli midir? Bu alanların altyapısı güçlendirilmiş midir?
7. Bölgedeki okullar, hastaneler ve kamu binalarının depreme dayanıklılığı konusunda Bakanlığınızın denetim çalışmaları var mıdır? Riskli kamu binaları belirlenmiş midir?
8. Yüksekova'da afet anında haberleşme sisteminin kesintiye uğramaması için ek önlemler alınacak mıdır? Alternatif iletişim hatları oluşturulacak mıdır?
9. Yüksekova'da meydana gelebilecek büyük bir deprem sonrası tahliye planı yapılmış mıdır? Deprem sonrası barınma ve gıda desteği gibi konularda hangi hazırlıklar yapılmaktadır?
10. İçişleri Bakanlığı olarak, Hakkâri, Yüksekova ve çevresinde sivil savunma ekiplerinin sayısını artırmayı, arama-kurtarma ekiplerine ek kaynak sağlamayı planlıyor musunuz?